

Historische Vereniging Delfia Batavorum

Secretaris:
Mr.D.J. van Doorninck
Kanaalweg 10
2628 EC Delft
Tel: 015 2141950

Penningmeester:
M.L. Hom
Meermanstraat 150
2614 AM Delft
Tel: 015 2126798

Banknummer:
587345
ten name van
Delfia Batavorum
te Delft

Internet:
www.delfia-batavorum.nl
e-mail:
info@delfia-batavorum.nl

36^e jaargang

Nieuwsbrief nummer 1

januari 2013

De Historische Vereniging Delfia Batavorum bevordert de belangstelling voor de geschiedenis en het behoud en herstel van het culturele erfgoed van Delft. Hiertoe organiseert zij voordrachten en excursies en verzorgt zij publicaties. De vereniging is opgericht in 1935 en heeft circa 1300 leden.

Met vereende krachten

Dank aan de leden die hebben gereageerd op de oproep in de vorige Nieuwsbrief om een financiële bijdrage te leveren voor ons project 'Geschiedschrijving van Delft'. Ruim 20 leden hebben bij elkaar circa € 2300 gedoneerd. Voor het schrijven van een prachtig standaardwerk over Delft heeft de Stichting nu met alle subsidies en donaties zo'n € 170.000 vergaard van de gemeente, fondsen, bedrijven en particulieren. Wij zijn er nog niet, want het doel is circa € 250.000, maar we hebben wel het startsein kunnen geven voor het verzamelen van alle benodigd materiaal om het boek te gaan schrijven. Een van de redacteuren, oud-stadsarchivaris dr. Gerrit Verhoeven, zal u maandelijks op de hoogte brengen van 'the making of' een dergelijk geschiedeniswerk in het blad 'Delft op Zondag'. Met vereende krachten moet het in Delft mogelijk zijn om het totaal benodigde bedrag bijeen te brengen*.

Wat de afgelopen tijd niet lukte was het verkrijgen van duidelijke toezeggingen van de gemeenteraad tot het behouden van het gebouw van Nusantara aan het Agathaplein voor culturele doelen. Gezamenlijk met de andere erfgoedverenigingen hebben wij dringend gepleit voor een half jaar uitstel van het besluit tot verhuur of verkoop aan de meest biedende gegadigde om serieus de mogelijkheden na te kunnen gaan voor de exploitatie van dit gebouw voor culturele publieke functies. Ook is die tijd nodig om een goed plan te kunnen maken voor de opslag en het toegankelijk maken van de bijzondere collectie van het nu gesloten museum. Het zou toch mooi zijn om in dit gebouw lezingen, debatavonden en andere culturele manifestaties te organiseren en daarmee een trefpunt te hebben voor Delftenaren en bezoekers van buiten. Ook Delfia Batavorum heeft hier wat voor over, zeker nu het DOK onverhoeds de zaalhuur tot € 450 heeft opgevoerd. Wij zijn naarstig op zoek naar alternatieve locaties voor onze lezingen. Wie suggesties heeft gelieve met Elke Olsder contact op te nemen.

Met vereende krachten is in de afgelopen jaren ook gewerkt aan het opstellen van een Delftse canon. Een werkgroep van Delfia Batavorum heeft met medewerking van Erfgoed Delft e.o. vijftig bijzondere gebeurtenissen, personen en gebouwen in het kort beschreven om daarmee belangstelling te wekken voor de geschiedenis van onze stad. Wij verwachten dit beeld van Delft in een handzaam boekje bij ons jaarboek in mei 2013 uit te kunnen geven.

Deze hier genoemde en de vele andere u bekende activiteiten zijn mogelijk door de inspanning van een aantal van onze leden en de steun van u allen. Blijf uw steun geven, stimuleer mensen om u heen om ook lid te worden, want zo kunnen wij gezamenlijk genoeg beleven aan de historie en het heden van onze stad.

Dit genoeg wens ik u namens het bestuur van harte toe voor 2013.

Joris van Bergen, voorzitter

* voor suggesties en bijdragen: Stichting Geschiedschrijving Delft, secretariaat Kanaalweg 10, 2628 EC Delft, rekeningnr. 10.73.98.540

Lezingen

Let op: wijziging bijwonen lezingen in DOK Aanmelden voor lezingen per 1 januari 2013 niet meer nodig

De afgelopen jaren heeft Delfia Batavorum met veel plezier gebruik gemaakt van de gastvrijheid van DOK. Het bestuur heeft de indruk dat ook de leden dit een prima plaats van samenkomst vinden; gemakkelijk bereikbaar, met de parkeergarage vlakbij. Het feit dat de toegang ook vrij is voor DOK-leden en andere belangstellenden, beoordeelt het bestuur als zeer positief. Het is een kans om nieuwe leden te werven.

De enorme bezuinigingen bij DOK hebben ook consequenties voor onze vereniging. Aanvankelijk hoefden we geen huur te betalen, omdat we lezingen organiseerden waar iedereen welkom was. Helaas moet DOK door verdere bezuinigingen de avondactiviteiten per 1 januari 2013 staken. Alleen voor commerciële, ruim kostendekkende prijs kan er 's avonds iets worden georganiseerd. Omdat we al drie lezingen voor 2013 in DOK hadden afgesproken en bekendgemaakt (zie lezingenprogramma), is besloten om de kosten uit eigen budget te betalen. Zonder extra middelen kunnen we dit niet lang volhouden. Ondertussen zoekt het bestuur naar externe financieringsmogelijkheden en/of goedkopere, alternatieve locaties.

U bent dus voorlopig nog welkom bij DOK; wel is het zo dat u zich niet meer van te voren hoeft aan te melden. We houden u op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen.

- **Maandag 11 februari 2013**

20.00 uur DOK Centrum/ Leescafé

Spreker: dr. Onno Sinke

Loyaliteit in verdrukking. De Technische Hogeschool Delft tijdens de bezetting

Op 10 mei 1940 ontwaakten de Delftenaren door het geblaf van afweerkanonnen, het geratel van mitrailleur en het gegons van vliegtuigen. De Duitse invasie was begonnen. Vijf dagen later was de strijd alweer afgelopen en de bezetting een feit. Met de komst van de nieuwe machthebbers drong de vraag zich op welke houding men moest aannemen tegenover de Duitsers. Vooral voor de Technische Hogeschool Delft leek deze vraag urgent. De resultaten van technisch onderzoek konden van belang zijn voor de oorlogsmachine. In Duitsland werkten veel technici en wetenschappers nauw samen met het naziregime zonder zich zorgen te maken over de consequenties. In Nederland was Delft de enige hogeschool die ingenieurs afleverde. In zijn lezing vertelt Onno Sinke hoe ver de Duitsers gingen om het beleid van de hogeschool te beïnvloeden. Hij beschrijft de reactie van de Delftse docenten en studenten op de Duitse maatregelen: hoe sommigen al vroeg in verzet kwamen, en anderen juist weifelden en zich leken neer te leggen bij de wensen van de bezetters.

Dr. Onno Sinke is als postdoc verbonden aan de Technische Universiteit Delft. Hij promoveerde in 2009 aan de Rijksuniversiteit Groningen op een proefschrift over Radio Oranje. Het boek 'Loyaliteit in verdrukking. De Technische Hogeschool Delft tijdens de bezetting' verscheen op 23 november 2012. Het is voor 24,90 euro te koop in de boekhandel of te bestellen via de website van uitgeverij Boom:

http://www.uitgeverijboom.nl/boeken/geschiedenis/loyaliteit_in_verdrukking_9789461052247/

- **Donderdag 7 maart 2013**

20.00 uur DOK Centrum/ Leescafé

Spreker: Ir. E.J. Vles

200 jaar koninkrijk

We vieren in 2013 het tweehonderdjarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden. Hoewel over de exacte datum van de stichting van ons koninkrijk de meningen uiteen kunnen lopen, is het een feit dat in november 1813, met de terugkomst van een prins uit het huis Oranje Nassau, ons land een geheel nieuwe, zelfstandige fase van zijn geschiedenis in kon gaan. Om die gebeurtenis op waarde te kunnen schatten, is echter ook enige kennis gewenst van de enorme veranderingen, die zich in de dertig daaraan voorafgaande jaren in ons land hadden afgespeeld.

De inleider, Ir. E.J. Vles, is amateurhistoricus. Hij heeft zijn aandacht in het bijzonder gericht op ons land gedurende de Bataafs-Franse tijd. Van zijn hand verschenen, naast 'Twee weken in November', dat de gebeurtenissen van november 1813 beschrijft, ook biografieën over Pieter Paulus en over Alexander Gogel, beiden vooraanstaande staatslieden tijdens de Bataafse Republiek.

- **Donderdag 4 april 2013**

20.00 uur DOK Centrum/ Leescafé

Sprekers: Simone Haak en Joke Doedens

Lezing Terra in China – China in Terra

‘Terra’ betekent letterlijk ‘aarde’, ‘klei’; ‘China’ betekent (ook) ‘porselein’.

De lezing gaat over een klein bedrijf dat met succes overleeft in de huidige moeilijke economische situatie door onder meer haar markt te vergroten in China. Het bedrijf is Galerie Terra Delft, die sinds mei 2012 opereert op de Chinese markt. U hoort en ziet hoe dit avontuur in september 2010 begon, hoe het zich verder ontwikkelde en wat de plannen voor de toekomst zijn.

Naast dit spannende verhaal maakt u tevens kennis met: de ontstaansgeschiedenis van porselein, waarvan de bakermat in Jingdezhen in China ligt. Ook: het ontstaan van het Delftse aardewerk 400 jaar geleden. En tenslotte de historische en huidige connectie tussen 2 steden: Jingdezhen in China en Delft in Nederland, een relatie van meer dan 400 jaar.

Simone Haak en Joke Doedens zijn de eigenaren van Galerie Terra Delft, door hen opgericht in 1986.

Excursies

Rondleiding gebouw Bouwkunde Delft

Datum: 21 februari 2013

Tijd: 11.00 – 12.00 uur

Verzamelen 10.30 uur

Maximum 15 deelnemers

Foto: Rob 't Hart

Voor veel mensen geldt dat ze wel over het nieuwe gebouw Bouwkunde, het oude hoofdgebouw van de TU, hebben gehoord, maar nog nooit binnen zijn geweest. Met de excursie hopen we daarin verandering te brengen.

Op 21 februari 2013 is er voor de leden van Delfia Batavorum tijd vrijgemaakt voor een rondleiding.

Wij stellen u voor om rond 10.30 te verzamelen voor een kop koffie in de koffie corner (eigen rekening). Er wordt nog nagegaan of wij speciale inleiding kunnen organiseren. Er is een maximum van 15 deelnemers. Meldt u zich daarom z.s.m. aan.

Foto: Rob 't Hart

Aanmelden:

Met het volledig ingevulde [e-mail formulier](#).

Leden van Delfia Batavorum hebben voorrang bij inschrijving. Als u ons niet per e-mail kunt bereiken: tel. 015 - 88 93 753. Als u een boodschap achterlaat op het antwoordapparaat, dan ook altijd uw volledige naam, telefoonnummer en adres inspreken.

De excursie wordt begeleid door Peter van Tijn (tel. 06-22 79 51 17 uitsluitend voor gebruik op 21 februari 2013) en Annelies Mooij.

Bijdrage:

Gelieve de bijdrage € 6,00 p/p vooruit te betalen op bankrekening 587345 t.n.v. de penningmeester van Delfia Batavorum o.v.v. 'Bouwkunde'. Deelname is pas zeker als de bijdrage op de girorekening is ontvangen en de aanmelding is ingezonden.

Commissie Behoud Stadsschoon

Advies over de drie stedenbouwkundige planvoorstellen voor de Spoorzone.

Met publicaties, een tentoonstelling in Delft Bouwt en een publiekspresentatie in theater De Veste voor alle geïnteresseerde Delftenaren, heeft het College van B&W alle burgers van de stad nadrukkelijk opgeroepen hun mening over de drie gepresenteerde stedenbouwkundige plannen voor de Spoorzone te geven. De Commissie Behoud Stadsschoon heeft B&W op 21 december 2012 een advies gestuurd voor de keuze die binnenkort moet worden gemaakt. De Commissie richt zich met name op de Beschermden Stadsgezichten in Delft en kijkt daarbij ook naar de invloed van ontwikkelingen in de aangrenzende gebieden. Ze heeft de voorstellen voor de Spoorzone dan ook vooral bestudeerd vanuit het historisch perspectief van de binnenstad van Delft en haar advies daarop gebaseerd.

Samenvatting van het advies

Op grond van de drie stedenbouwkundige planvoorstellen, de verschillende planpresentaties en de discussies vindt de Commissie Behoud Stadsschoon het planvoorstel van bureau Palmbout veruit het beste. Een aantal elementen zijn karakteristiek voor dit plan, namelijk een 'nieuwe gracht' van noord naar zuid evenals een straat langs het park op de spoortunnel, ook van noord naar zuid. Op een drietal uitgekende plekken zijn hogere gebouwen gesitueerd met steegachtige dwarsverbindingen. Het is het enige voorstel dat echt Delfts is; een plan dat je alleen maar in Delft kunt tegenkomen en dat de historische structuur en identiteit van Delft respecteert en versterkt.

Toch zijn ook bij het planvoorstel van Palmhout nog veel punten die voor wijziging in aanmerking komen, onder andere de uitwerking van het bouwblok bij het Bolwerk bij de Binnenwatersloot. Ook uit de andere planvoorstellen en uit de discussies komen verschillende punten die het waard zijn om mee te nemen in de verdere planontwikkeling, onder andere het idee om oude gebouwen en de gerestaureerde gevel van het oude stadskoffiehuus in te passen in de bouwblokken. In de volgende fase van uitwerking is onderzoek naar de opdeling in panden binnen de

bouwblokken en de hoogteverschillen van die panden cruciaal voor de aansluiting bij de verschillende omliggende wijken. Daarbij moet ook de vijfde gevel, het dak, niet worden vergeeten. De Commissie vindt de overmaat aan platte afdekking, zoals nu in de voorstellen wordt gesuggereerd, geen goede manier om aan te sluiten bij de Binnenstad of het Westerkwartier.

Gezien de beantwoording van de vele vragen in de verschillende discussies (door stedenbouwkundige Jaap van der Bout) heeft de Commissie er het volste vertrouwen in, dat bureau Palmhout de gemeente het beste kan bijstaan om een goede, historisch verantwoorde uitwerking van hun planvoorstel te maken. Vanzelfsprekend zal de Commissie Behoud Stadsschoon de plankeuze en de uitwerking van de Spoorzone blijven volgen om te blijven waken over de kwaliteit van de aansluiting en invloed van het plan op de Binnenstad en de overige aangrenzende buurten. De Commissie zal suggesties blijven doen om de historische kwaliteit van Delft waar mogelijk te vergroten.

De [brief van 21 december 2012 aan B&W](#) kunt u op de website van Delfia Batavorum vinden.

Nusantara

In de gemeenteraadsvergadering van donderdag 20 december j.l. is besloten om het Museum Nusantara per 6 januari 2013 definitief te sluiten. De op 28 juni j.l. aangenomen motie om de verschillende varianten voor een publiekprivate samenwerking nader te onderzoeken heeft onvoldoende resultaten opgeleverd. De gemeente wil het gebouw liefst zo snel mogelijk verkopen of anders langdurig verhuren. Wel is door het College van B & W toegezegd om geen onomkeerbaar besluit te nemen, met betrekking tot de collectie van Nusantara en het verkopen of verhuren van het pand, alvorens hierover met de initiatienemers (zie hieronder) en de Cie Samenleving & Volkshuisvesting gesproken te hebben.

Tijdens de bijeenkomst van de Commissie Samenleving en Volkshuisvesting op 12 december j.l. is een laatste poging gedaan om de sluiting van het gebouw nog met een half jaar uit te stellen, teneinde een gezamenlijk initiatief van de Vereniging Vrienden van het Prinsenhof, Vereniging Verre Culturen, Historische Vereniging Delfia Batavorum, de Stichting Nusantara en de Oudheidkundige Werkgemeenschap Delft nader uit te werken. Namens Delfia Batavorum heeft Jan-ny van der Jagt de volgende tekst uitgesproken.

“Geachte voorzitter, wethouders en leden van de gemeenteraad,

Het belang van een vereniging als Delfia Batavorum is het vasthouden van de tastbare overblijfselen van onze Delftse geschiedenis. En dat geldt zowel voor de collectie van Nusantara, als voor het historische gebouw. Met het Prinsenhof en de Prinsenhofstuin aan de ene kant en de historische bebouwing van het oude Hof van Lissabon aan de overkant, vormt het rustieke Agathaplein een uniek museumkwartier, waarvan de potenties nog nooit ten volle zijn uitgebuit.

*Als collectie en gebouw uit elkaar worden gehaald, zal dat betekenen dat een zeer beperkt deel van de collectie in het Prinsenhof zal worden ondergebracht, namelijk alleen de topstukken. Zó is het ook begonnen: in de jaren dertig van de vorige eeuw werd een deel van de **Indische***

Verzameling ondergebracht in een zaal van het Prinsenhof! Uiteraard was die ruimte veel te klein, zoals te lezen staat (op blz. 95) van het jubileumboek over de Indische Instelling (1989). Later is een expositieruimte op de zolder van het Meisjeshuis ingericht, wat ook geen succes bleek te zijn: te weinig toegankelijk. Zo zal het ook nu vergaan met een zaaltje ethnografica in het Prinsenhof. Het gebouw is daarvoor totaal niet geschikt. Het is een prachtig monument voor onze Oranjegeschiedenis en voor schilderijen van zwarte dames en heren met witte kragen. Maar de moderne kunst komt daar niet tot zijn recht, evenmin als een collectie kunst uit Indonesië.

In maart 2011 zijn de deuren van Nusantara weer open gegaan, na een grondige verbouwing van anderhalf jaar. Er zijn mooie expositiezalen gekomen en een sfeervol café. Met gemeenschapsgeld is er veel geïnvesteerd om het gebouw voor de toekomst te bewaren. Er is helaas erg weinig gedaan om daarna het museum onder de aandacht van het publiek te brengen. Al snel werd besloten dat het museum opgeofferd moest worden aan de bezuinigingsopdracht die Erfgoed Delft intussen was opgelegd. Het meest genoemde argument daarbij was dat het museum te weinig bezoekers zou trekken. Tijdens de Museumnacht op 27 oktober ben ik tot laat in Nusantara geweest. Met het optreden van verhalenvertellers en de klanken van de gamelanmuziek heerste er een geweldige sfeer. In de Nieuwsbrief van Erfgoed Delft van week 44/45 staat vermeld dat er in het Prinsenhof 1660 bezoekers zijn geweest. Daarvoor is ook heel wat publiciteit gemaakt. In Nusantara, waarvoor helemaal geen reclame was gemaakt, waren 1192 bezoekers! Heel veel jonge mensen die de gamelaninstrumenten wilden proberen en enthousiast riepen: 'Waarom weten we niet eens dat dit in Delft bestaat'!

Dat uw gemeentebestuur staat voor moeilijke keuzes bij een bezuinigingsopdracht van 45 miljoen euro voor de komende jaren zal voor een ieder invoelbaar zijn. Dat een klein museum als Nusantara, dat zich exclusief richt op de cultuur van Indonesië, onvoldoende bestaansrecht heeft, is in de loop der tijd wel duidelijk geworden. Maar wij kunnen constateren dat er bij de recente discussies over het voortbestaan onvoldoende is nagegaan welke opties mogelijk zouden zijn als de doelstelling van het museum verbreed zou worden. Bij voorbeeld: een combinatie van de vele aspecten van de Delftse geschiedenis, zoals naast de al genoemde Indische Instelling, ook de VOC, de opkomst van het grote aantal aardewerkplaatsen, de verschillende fundaties die hebben bestaan en de stedelijke weeshuizen. Met elkaar zou dat de inhoud kunnen vormen van een laagdrempelig Delfts historisch huis. Eventueel gecombineerd met een commerciële exploitatie van het café en de benedenruimte. Met dit pleidooi voor behoud van het gebouw als museumfunctie gaan wij verder dan is verwoord in de aan u toegestuurde brief 21 november 2012, ondertekend door de vijf instellingen/verenigingen. Wij zijn namelijk erg geschokt over het voornemen van B & W om het gebouw van de hand te willen doen en alleen nog overleg te willen hebben over het onderbrengen en de toekomst van de collectie. Wij pleiten nadrukkelijk voor uitstel van het besluit om het gebouw af te stoten.

Bij ingrepen of wijzigingen aan een gemeentelijk of rijksmonument is het regel dat de ingreep nooit onomkeerbaar mag zijn. Dat betekent dat het monument altijd in de oorspronkelijke staat moet kunnen worden teruggebracht. Bij het besluit over het voortbestaan van Nusantara is het van groot belang dat u als gemeentebestuur niet een besluit gaat nemen dat onomkeerbaar is. Met het afstoten van het gebouw gaat een functie verloren die onlosmakelijk verbonden is met de Delftse geschiedenis".

Actie voor binnenstadsbewoners

Delfia Batavorum heeft naar de bewoners en eigenaren van monumentale panden in de binnenstad een brief uitgedaan waarin wordt opgeroepen om lid te worden van onze vereniging. Deze doelgroep ontving tot begin 2012 het blad 'Delf' in de bus maar door bezuinigingen bij de gemeente is deze verzending gestopt. Als deze mensen lid worden van Delfia Batavorum ontvangen zij de 'Delf' weer. Helaas was daar door de gemeente niet op gewezen. Vandaar dat wij het heft in eigen hand hebben genomen. Onder de eerste nieuwe leden die deze actie oplevert verloten we een gratis jaarlidmaatschap. Dus kent u nog mensen in de binnenstad met een monumentaal pand die geen lid zijn van onze vereniging? Wijs ze dan op deze actie.

Twitter

In de vorige nieuwsbrief viel al te lezen dat Delfia Batavorum tegenwoordig ook te vinden is op Twitter. We hebben inmiddels al verschillende 'volgers' die actief op de hoogte blijven van onze berichtjes en activiteiten. Wilt u ons ook volgen? U vindt ons via @delfiabatavorum of via #delfiabatavorum. Met meer volgers wordt het bereik van onze activiteiten op Twitter groter.

Boeken en publicaties

Oorlog en Verzet in de Prinsenstad

Joop W. de Blij

Derde druk: geheel herzien en uitgebreid

Prijs: circa € 50

Verschijningsdatum: begin 2013

Deze uitgave telt bijna 700 pagina's met een groot aantal nieuwe foto's en afbeeldingen. In deze druk is de neerslag opgenomen van verdergaand archiefonderzoek, gegevens uit het in privé-handen zijnde politiearchief van Delft, delen uit de verslagen van het Westlandse verzet, en nieuwe onthullende informatie afkomstig van overlevenden, lezers en geïnteresseerden. Het boek is alleen bij voorinschrijving te bestellen, want alleen bestelde exemplaren worden gedrukt. Bestellen: via het onderstaande e-mail adres of een briefje naar onderstaand adres:

deblijvuijk@ziggo.nl

J.W. de Blij, Oude Delft 199, 2611 HD Delft

Door Delfts blauwe ogen

Een persoonlijke odyssee door de wereld van Delfts blauw. Trudy van der Wees ontdekte dat er een onverwachte schat aan verhalen schuilgaat. Haar zoektocht leidde tot nieuwe inzichten.

Delfts blauw is meer dan aardewerk en meer dan een nationaal icoon. Uitgever: boekscout.nl.

Prijs: € 18,95

Nieuwe leden

We verwelkomen de volgende nieuwe leden van harte:

Dhr. J. Krul

Dhr. A.J. Berghs

Mw G. van Boxel

Dhr. J.E.H. Jansen

Dhr. R.J. Winkels

Mw B. van Gelder

Mw N. Verschoor

Overleden

Op 21 december jl. is ons lid mevr. W.M. Vos-de Koning overleden. Zij was oud-bestuurslid van Delfia Batavorum. In 1992 werd het historisch jaarboek aan haar en haar man opgedragen wegens hun verdiensten voor het Genootschap.